

Çocukların Eleştirel Düşünme Becerilerini Geliştirme Teknikleri

Eleştirel düşünme, üst düzey bir zihinsel eylem biçimi olup, karşılaşılan durumlarla ilgili akılcı düşünerek sonuç çıkarmaktır. Öğrenilecek şeyin temel anlamını çıkararak, derin, üretici düşünmeyi ve sonuca varmadan önce kanıtları dikkatli bir şekilde değerlendirmeyi içerir. Çocukların farklı bakış açısı kazanması, sahip olduğu bilgileri doğru ve yerinde kullanması, nesnel bir dünya görüşüne ve problem çözme becerisine sahip olması açısından oldukça önemlidir.

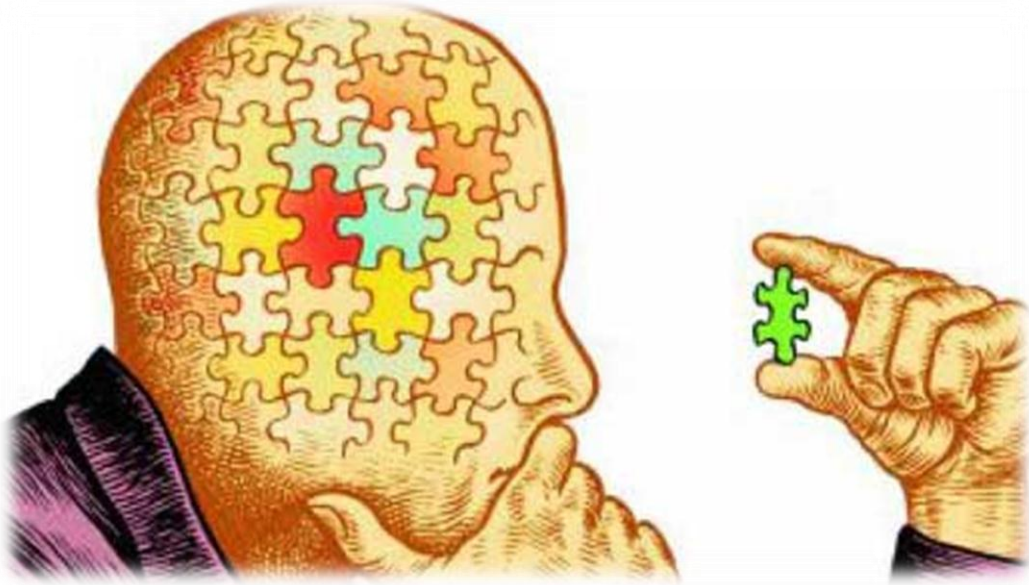
"Hayatta en önemli şey soru sormaktır.

Soru sormaktan asla vazgeçmeyin."

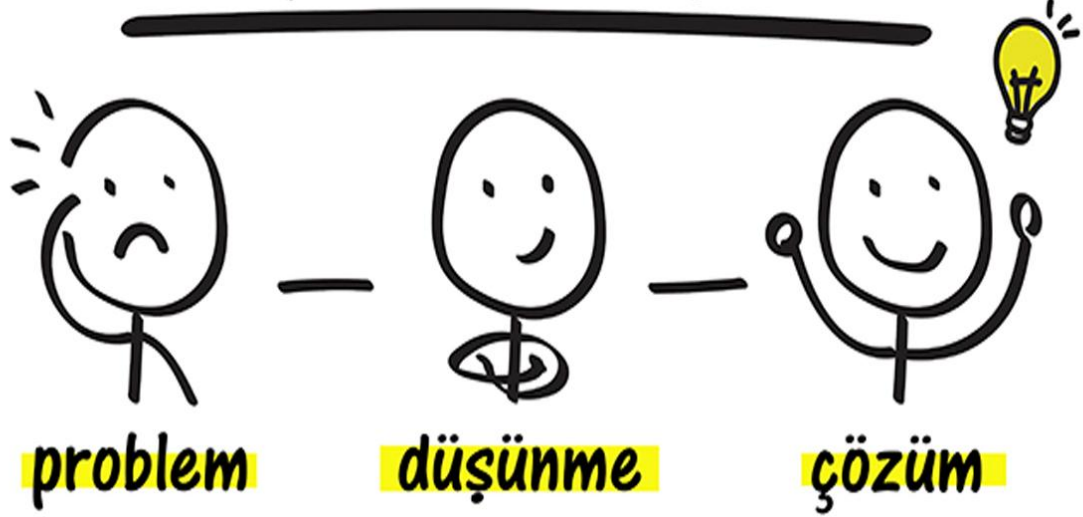
ALBERT EINSTEIN

Eleştirel Düşünüyorsunuz;

- Yanlışta ne olduğunu değil nasıl ve neden olduğunu da sorarsınız.
- Olayı destekleyen kanıt olup olmadığını belirlemek için varsayılan gerçekleri incellersiniz.
- Duygular yerine mantıksal bir temelde tartışırsınız.
- Bazen birden fazla iyi yanıt ya da açıklama olduğunu kabul edersiniz.
- Çeşitli yanıtları karşılaştırıp en iyi yanıtın hangisi olduğuna karar verirsiniz.
- Diğer insanların söylediklerinin doğru olduğunu hemen kabul etmek yerine değerlendirirsiniz.
- Yeni fikirler ve yeni bilgiler ortaya koymak için sorular sorar ve bilinenlerin ötesinde akıl yürütürsünüz.

Çocuklar Eleştirel Düşünme Becerisini Nasıl Kazanır?

1-) BİRLİKTE OYUNLAR OYNAYINIZ

Hayata dair bilgiler kitaplardan değil, yaşantıdan öğrenildiğinde daha kalıcı olmaktadır. Oyun sırasında çocukların sebep-sonuç keşfetmesine destek olunuz. Lego oyunlarında olsun, diğer oyunlarda olsun, çocuğa "... bir de şu şekilde bakmayı dene...." "İyi gidiyorsun, ama tek bir çözüme odaklanma, farklı düşün..." gibi cümlelerle onu farklı bakış açıları geliştirmeye yönlendirmek kalıcı bir eğitim olabilir. Bu tür uygulamalı deneyimler daha sonraları çocuğun soyut eleştirel düşünme becerisi kazanmasında bir temel sağlar.

2-) DÜŞÜNDÜRÜCÜ SORULAR SORUN VE BEKLEYİNİZ

Çocuklar yavaş düşünürler. Sakın onun düşünme sürecinde araya girmeyiniz. Bekleyiniz. Sabırlı olun ve hatta içinizden on veya yirmiye kadar sayınız. Daha büyük çocuklar için, eleştirel düşünme soruları sorun. Bu tür bulmaca veya eğlenceli oyunların olduğu yayınlar alınız. Siz sabırla davranırsanız onlar da sabretmeyi öğrenirler. Sonuca değil, problem çözümü sürecine odaklanmalarını konusunda ikaz ediniz.

Kaynakça:

<https://www.muthispsikoloji.com/cocuklar-elestirel-dusunme-becerisini-nasil-kazanir/>

<https://www.kisiselgelisim.com/cocuklarda-elestirel-dusunme-uygulamaları/>

Çocukların Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirme Teknikleri, Dr. Zülal İçsanoğlu

3-) SOKRAT GİBİ YAPINIZ

Çocuğunuzun gündeme getirdiği sorulara otomatik olarak hemen cevap vermek yerine, karşı sorular sorarak eleştirel düşünmesine yardım edin. "Bu konuda sen ne düşünüyorsun?", "Hangi fikirlerin var?", "Burada ne olabileceğini tahmin ediyorsun?". Bazen de onların verdiği yanıtlara saygı gösteriniz. "Yanlış!" deyip de kestirip atmayınız. Bunun yerine şöyle yaklaşın: "Bu ilginç. Neden böyle düşündüğünü söyle." "Bunun hakkındaki düşüncelerini duymak istiyorum" gibi ifadeler kullanın. "Bu sorunu nasıl çözersin?", "Bu sorunu çözmek için daha fazla

bilgiyi nerede bulabilirsin?" gibi seçenek üretmeye yönelik sorular sorabilirsiniz.

4-) HİPOTEZ GELİŞTİRMELERİNE YARDIMCI OLUNUZ

Çocukların eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olmak için çocuğunuza "Bunu yaparsak ne ile karşılaşabilirsin?" ya da "Bundan sonra ne olacağını düşünüyorsun? Haydi tahmin edelim." gibi hipotez geliştirmelerine, öngörüde bulunmalarına destek sağlayabilirsiniz.

Çocukların eleştirel düşünme becerilerinin geliştirilmesine yardımcı

5-) YENİ VE FARKLI ŞEKİLLERDE DÜŞÜNMEYİ TEŞVİK EDİNİZ

Çocuklarda eleştirel düşünme becerisini geliştirmek için son bir adım ise, çocukların farklı düşüncelerini sağlayarak, onların yaratıcı problem çözme becerilerini geliştirmelerine yardımcı olmaktır. "Başka hangi fikirleri deneyebiliriz?" gibi sorular sorunuz. Ya da "mümkün olan bütün çözümleri düşünelim mi?" diyerek çocuğunuzu seçenekler üretmeye teşvik ediniz.

Çocuklar nasıl düşünceleri gerektiğini çevrelerini gözlemleyerek öğrenirler. Çocuğunuzun problemleri yönlendirmesine zaman ayırmak, çocuğunuzun eleştirel düşünme becerilerini uzun vadede geliştirmenin ayrılmaz bir parçasıdır.

REHBERLİK SERVİSİ

Kaynakça:

<https://www.muthispsikoloji.com/cocuklar-elestirel-dusunme-becerisini-nasil-kazanir/>

<https://www.kisiselgelisim.com/cocuklarda-elestirel-dusunme-uygulamaları/>

Çocukların Eleştirel Düşünme Becerisini Geliştirme Teknikleri, Dr. Zülal İşcanoğlu